

Repertoriul jurisprudenței

Cauza T-778/17

(publicare în extras)

**Autostrada Wielkopolska S.A.
împotriva
Comisiei Europene**

Hotărârea Tribunalului (Camera a noua) din 24 octombrie 2019

„Ajutoare de stat – Concesionarea unei autostrăzi cu plată – Lege care prevede o scutire de taxe pentru anumite vehicule – Compensație acordată concesionarului de stat membru pentru pierderea de venituri – Taxă virtuală – Decizie prin care ajutorul este declarat incompatibil cu piața internă și prin care se dispune recuperarea acestuia – Drepturi procedurale ale părților interesate – Obligația Comisiei de a da dovadă de o vigență deosebită – Noțiunea de ajutor de stat – Avantaj – Îmbunătățirea situației financiare preconizate a concesionarului – Principiul operatorului economic privat în economia de piață – Articolul 107 alineatul (3) litera (a) TFUE – Ajutor de stat regional”

1. *Ajutoare acordate de state – Examinare de către Comisie – Procedură administrativă – Obligația Comisiei de a solicita părților în cauză să își prezinte observațiile – Dreptul beneficiarului ajutorului de a fi asociat la procedură într-o măsură adecvată – Întindere – Stat membru care susține teza incompatibilității ajutorului cu piața internă – Obligația Comisiei de a da dovadă de o vigență deosebită pentru asigurarea respectării drepturilor procedurale ale beneficiarului ajutorului*
[art. 108 alin. (2) TFUE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 6 alin. (1)]

(a se vedea punctele 51-60)

2. *Ajutoare acordate de state – Examinare de către Comisie – Procedură administrativă – Obligația Comisiei de a solicita părților în cauză să își prezinte observațiile – Dreptul beneficiarului ajutorului de a fi asociat la procedură într-o măsură adecvată – Încălcare – Anularea deciziei prin care ajutorul este declarat incompatibil cu piața internă și prin care se dispune recuperarea acestuia – Condiție – Posibilitatea ca procedura administrativă să conducă la un rezultat diferit în lipsa încălcării menționate*
[art. 108 alin. (2) și art. 263 TFUE; Regulamentul nr. 659/1999 al Consiliului, art. 6 alin. (1)]

(a se vedea punctele 61-65 și 69)

Rezumat

Prin Hotărârea din 24 octombrie 2019, Autostrada Wielkopolska/Comisia (T-778/17), Tribunalul a respins acțiunea în anulare formulată de societatea Autostrada Wielkopolska S. A. împotriva deciziei prin care Comisia a constatat că Polonia îi acordase acesteia un ajutor de stat incompatibil cu piața internă¹.

Această cauză își are originea într-un contract de concesiune semnat în anul 1997, în executarea căruia Autostrada Wielkopolska a construit o secțiune a autostrăzii A2 în Polonia. În schimb, aceasta beneficia de dreptul de a încasa taxele rutiere de la utilizatorii autostrăzii.

În urma aderării sale la Uniunea Europeană în anul 2004, Polonia a transpus în dreptul polonez Directiva de aplicare a taxelor la vehiculele grele de marfă pentru utilizarea anumitor infrastructuri², potrivit căreia taxa de trecere și taxa de utilizare nu se pot impune simultan pentru utilizarea unei singure secțiuni de drum. Astfel, parlamentul polonez a adoptat o lege care prevede că vehiculele grele de marfă titulare de vinieta pentru utilizarea drumurilor naționale ar fi scutite de plata taxelor rutiere pe autostrăzile care fac obiectul unor contracte de concesiune. În temeiul acestei legi, concesionarii precum Autostrada Wielkopolska trebuiau totuși să fie compensați pentru pierderea de venituri determinată de această scutire.

După ce au început să plătească o compensație către Autostrada Wielkopolska, autoritățile poloneze, considerând că această compensație prezenta un caracter excesiv, au notificat-o Comisiei. În decizia atacată, Comisia a estimat că, deși Autostrada Wielkopolska avea în principiu dreptul de a primi o compensație în schimbul pierderii de venituri cauzate de modificarea legislației poloneze, aceasta beneficiase de o compensație excesivă, care constituia un ajutor incompatibil cu piața internă.

În acțiunea sa în anularea acestei decizii, Autostrada Wielkopolska a invocat în special nerespectarea dreptului său de a fi asociată la procedura administrativă desfășurată de Comisie.

Tribunalul a amintit că Autostrada Wielkopolska, în calitate de beneficiar al ajutorului în cauză, nu putea invoca garanția dreptului la apărare recunoscut persoanelor împotriva cărora fusese inițiată o procedură, ci dispunea numai de dreptul de a fi asociată la procedura administrativă într-o măsură adecvată ținând seama de circumstanțele speței. În această privință, Tribunalul a amintit că, pentru a nu lipsi de conținut dreptul Autostrada Wielkopolska de a prezenta observații, era necesar ca Comisia să definească în mod suficient cadrul investigației sale în decizia de inițiere a unei proceduri oficiale de investigare privind compensația financiară contestată. Dacă Comisia și-ar modifica raționamentul, după adoptarea deciziei de inițiere a unei investigații, cu privire la fapte sau la o calificare juridică a acestor fapte care s-ar dovedi determinante în cadrul aprecierii sale, aceasta ar trebui să rectifice decizia de inițiere pentru a permite părților interesate să prezinte în mod util observații.

În continuare, Tribunalul a subliniat că prezenta cauză se distingea de majoritatea cauzelor referitoare la ajutoare de stat, în măsura în care Polonia, stat membru care acordă ajutorul, avea interese opuse față de cele ale Autostrada Wielkopolska și susținuse ea însăși că măsura notificată constituia un ajutor de stat incompatibil cu piața internă. În acest context, era deosebit de

¹ Decizia (UE) 2018/556 a Comisiei din 25 august 2017 privind ajutorul de stat SA.35356 (2013/C) (ex 2013/NN, ex 2012/N) pus în aplicare de Polonia pentru Autostrada Wielkopolska (JO 2018, L 92, p. 19).

² Directiva 1999/62/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 1999 privind aplicarea taxelor la vehiculele grele de marfă pentru utilizarea anumitor infrastructuri (JO 1999, L 187, p. 42, Ediție specială, 07/vol. 7, p. 88).

important ca Comisia să îi dea Autostrada Wielkopolska posibilitatea să își prezinte în mod util observațiile. Această obligație procedurală se impunea cu atât mai mult cu cât Autostrada Wielkopolska avea dreptul de a beneficia de o compensație ca urmare a scutirii de taxe rutiere și cu atât mai mult cu cât un litigiu între aceasta și Polonia cu privire la întinderea acestei compensații era pendinte în fața instanțelor naționale. Tribunalul a concluzionat că, într-o asemenea situație, Comisiei îi revenea sarcina de a da dovadă de o vigilență deosebită în ceea ce privește respectarea dreptului Autostrada Wielkopolska de a fi asociată la procedura administrativă.

În această privință, Tribunalul a subliniat că, deși Comisia publicase decizia de inițiere a unei proceduri oficiale în Jurnalul Oficial și invitasese Autostrada Wielkopolska să prezinte observații cu această ocazie, ulterior, aceasta nu a mai dat posibilitatea Autostrada Wielkopolska de a prezenta observații în cursul celor aproximativ trei ani care au precedat decizia atacată, în condițiile în care, în schimb, a corespondat în mai multe rânduri cu Polonia. Tribunalul a considerat că, ținând seama de durata și de intensitatea schimburilor de corespondență cu Polonia după decizia de inițiere, Comisia ar fi trebuit să dea din nou Autostrada Wielkopolska posibilitatea să prezinte observații. Tribunalul a dedus că Comisia nu a dat dovadă de vigilență deosebită la care era obligată în speță.

Având în vedere împrejurările speței, Tribunalul a considerat totuși că această omisiune a Comisiei de a asocia Autostrada Wielkopolska la schimburile de corespondență intervenite cu Polonia ulterior deciziei de inițiere a unei proceduri oficiale nu era de natură să determine anularea deciziei atacate. În această privință, Tribunalul a constatat că, în decizia de inițiere, Comisia a definit în mod suficient cadrul investigației sale și, procedând astfel, a dat posibilitatea Autostrada Wielkopolska să îi transmită toate informațiile utile cu privire la faptele și la calificările juridice ale acestor fapte, care se dovedeau determinante în decizia atacată. Acesta a considerat de asemenea că nu s-a dovedit că, dacă Autostrada Wielkopolska ar fi fost asociată la schimburile menționate mai sus dintre Comisie și Polonia, analiza juridică reținută de Comisie în această din urmă decizie ar fi putut fi diferită.